

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД

**“Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського”**

кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності

МАТЕРІАЛИ

**VII Міжнародної наукової конференції студентів, молодих вчених та
науковців
«МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ СУЧАСНОГО ФІЛОСОФСЬКОГО
ПІЗНАННЯ»**

(Одеса, 23-24 травня 2024 року)

Одеса -2024

УДК: 1:403:316.6 (08)

Методологія та технологія сучасного філософського пізнання. Матеріали VII Міжнародної конференції студентів, молодих вчених та науковців (Одеса, 23-24 травня 2024 р.) 181 с.

Рецензенти:

Голубович Інна Володимирівна – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії Одеського національного університету імені І. І. Мечнікова

Орленко Ірина Миколаївна - доктор філософії, завідувачка Одеського обласного ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти КЗВО «Одеська академія безперервної освіти» Одеської обласної ради.

Збірник матеріалів VII Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Методологія та технологія сучасного філософського пізнання» вміщує матеріали, які досліджують методологію сучасного пізнання; аналізують Голодомор-Геноцид-Холокост: проблема пізнання моральних складових розвитку XXI століття; показують трансформаційні процеси в сучасному суспільстві; розкривають сучасні підходи до вивчення цінностей та ціннісних орієнтацій; розглядають філософсько-освітні парадигми сучасного суспільства та філософію синергетики. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, студентів.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 17 від 27 червня 2024 р.)

СЕКЦІЯ 3. ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Ворніков Віктор Іванович, доктор філософських наук, професор кафедри соціально-гумантарних дисциплін Державного університету інтелектуальних технологій та зв'язку, м. Одеса, Україна.

СОЦІАЛЬНО-ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОСТІР «ДОГОВОРУ»: ОСОБИСТІСНА ТА ВІРТУАЛЬНА КОМУНІКАЦІЇ

Актуальність постановки проблеми. Соціально-інформаційний простір взаємовідношень в сучасності ґрунтується вже, в більшій мірі, на засадах установлення принципів «нео-комунікації», а задіяні «різновекторні» процеси традиційної та віртуальної комунікації повинні в сукупності, як певному синтезі, стати підґрунтям до утворення певного Договору як результату-досягнення певного рівня конвенціонального по суті взаємопорозуміння. Достатньо очевидно, що залишається актуальним саме розуміння принципів «нео-комунікації» на рівні Договору як образу-конструкту та інформаційного результату, що і можливо на основі уявлення про «синтетичну модель соціокультурного взаємовідношення» на основі сучасних принципів соціальної конвенціональності.

На сьогодні, існуючі положення включають сучасний соціокультурний рівень уявлень та положень про нову діяльнісну форму протікання особистісно-віртуальної комунікації: в основному із поглядів слідує, що сучасний соціально-інформаційний простір XXI століття діяльнісно обумовлюється певними Правилами комунікативної поведінки, а Віртуальна комунікація є Договорами на усіх рівнях; наявні способи соціокультурно-віртуальних взаємовідношень, особистісно-віртуальної комунікації мають Знакову природу із задіянням принципів семіотичних аспектів постмодернізму та постпостмодернізму, положеннями про символізацію і тотальну семіотизацію сучасного соціального простору як «інформаційно-штучного» утворення субкультурного простору – інформаційної системи.

Метою даного дослідження є розкриття нових засобів комунікативності та виокремлення принципів дії особистісної та віртуальної комунікації в сучасному суспільстві. На основі поєднання уявлення про Знакову природу та певні проявлення комунікації в сучасному соціально-інформаційному просторі, обґрунтувати ствердження та проявлення нових взаємовідношень на засадах створення «Договору».

Основний зміст (Методологія дослідження). В контексті перманентного проявлення міжособистісних та віртуальних взаємовідношень як ствердження простору соціально-віртуальної «нео-комунікації», а не тільки соціальних форм та структур традиційної комунікації, фактично проявляється методологічна необхідність поєднання семіотичного рівня уявлень про Знакову природу та певні проявлення комунікації на основі синтетичної моделі, нових конвенціональних діяльнісних принципів як нових Правил-Договору, де задіяна Інформація-код (Знак-символ), яка знаходиться одночасно в двох рівнях як «синтетичне» поєднання субкультур: конвенціональних (по сутності умов комунікативних дій в цілому) традиційних та віртуальних засад та принципів взаємовідношень, необхідна особлива методологія (концептуальна матриця-модель), що є об'єднуючою - для «ідеального» простору свідомості особистості та суспільної свідомості та «практичного» - комунікативної поведінки та правил та принципів комунікації - як результату.

Основний зміст (Обговорення). Новий ще по суті соціальний простір-Інформаційне суспільство, ґрунтується на засадах ствердження простору соціально-віртуальної «нео-комунікації» із основною структурною одиницею «Інформації-Знаку», а комунікативність такої дії відтворюється у комунікативній же поведінці, яка впливає і на уявлення про самі принципи взаємовідношень, і на формування суспільної думки про якість виконання правил та принципів комунікації по результатам. Для сучасного простору «Договору», к аспекті міжособистісної комунікації, можливо виокремити, що с вже сама ситуація спілкування є багатокомпонентний процес, який формується і регулюється як лінгвістичними засобами, а й різними контекстуальними засобами і конвенційними - конвенціональними установками, що склалися у певному суспільстві і доступними всім його членів, а потому з точки зору Семіотики, комунікація є «тематично сфокусованою системою знакових форм, рецепція якої здатна вплинути на моделі суб'єктивного досвіду людини, його внутрішню репрезентацію світу, переконання й поведінку», а також «базисом для розуміння основних форм людської діяльності та їх взаємовідносин, оскільки вся ця діяльність та відносини відображаються у знаках, що слугують посередниками між цими діями» (Ч. Морріс, Р.Барт, Ж.Бодрійяр, Ю.Лотман, У.Еко, М.Фуко).

На основі наших концептуальних засад, в аспекті віртуальної комунікації, можливо виокремити наступні уявлення: Інтернет, як нова форма комунікації впливає на всю систему міжособистісного спілкування; «віртуальне спілкування є процесом, що імітує структуру, функції і результати реальних відносин і взаємних дій людини, через його віртуальні образи, воно має свої переваги над реальним спілкуванням, втрачає своє значення цілий ряд бар'єрів спілкування, в інтернет-співтоваристві людина – образ дорівнює тексту; специфічні норми спілкування; «так як існує певна соціальна ієрархія, в основі якої лежить можливість впливу на хід комунікації, то у віртуальному спілкуванні важливим

є управління комунікацією, як форми впливу на маси» (Г.І. Остапенко) [4, с. 113-117]; комунікації - Віртуального спілкування «Правила поведінки в Мережі при цьому є доволі гнучкими, оскільки Інтернет наповнює безліч співтовариств, що існують за власними мережними законами», і «саме стиль спілкування диктує набір певних правил мережного спілкування. Деякі правила чітко прописуються та найчастіше вони позаголосно встановлюються, приймаються та дотримуються певною мережною спільнотою». Усе це приводить до вироблення нових форм і стилів взаємодії та виникнення своєрідного Інтернет-етикету (І.І.Козинець)[2, с. 71-75]; «для створення комунікативного Образу в мережі Інтернет використовуються соціальні технології, що пов'язані з іміджем людини та її ролями в реальному житті» (В. М. Корабльова) [3, с. 114-120].

В цілому, із положень, конвенціональних по сутності, слідує, що «деякі перформативи є договірними або оперативними, тобто такі які «забезпечують здійснення угоди», а не просто описують «обставини за яких ця угода здійснюється» (Дж. Л. Остін) [5, с. 22-54]; «соціальна конвенція є способом взаємодії соціальних суб'єктів з метою досягнення згоди. Соціальна конвенція – це також й особлива технологія взаємодії, яка має зміст, сценарій, час використання, а головне - «передбачає перехід від інтуїтивного рівня бажань до їх практичної реалізації, що проявляється в «створенні» договорів по кожному (для кожного із привидів та для кожної конкретної ситуації)» (І. П. Зарицька) [1, с. 235].

Висновки. На основі концепції дослідження, концептуального сходження виокремлюється головне: в міжособистісній та віртуальній комунікації саме промовлення слів ще не значить реальне здійснення акту, але вже є команда до комунікативної дії-діалогу або можливої дії, до вироблення нових форм і стилів взаємодії та виникнення своєрідного Інтернет-етикету. В міжособистісній та віртуальній комунікації, в Інтернет-співтоваристві, «Людина-образ» дорівнює Тексту, а Текст як повідомлення в Інтернеті є результатом творчого та ігрового процесу, а основне завдання такої комунікації – створити та передати, як усне промовлення, певне повідомлення. На сьогодні соціально-комунікаційне спілкування може слугувати моделлю для реального спілкування і навпаки; на основі синтетичної моделі як концептуальної моделі-методу, виявляється соціальний простір: Соціальний простір, у якому задіяний та досягається Договір; Соціально-інформаційний простір віртуально обумовлений (В Інтернет-співтоваристві людина-образ дорівнює Тексту, конвенціональному по сутності); Соціальний простір, де виявляється «Термінологічна конвенція» (для кожного є певне уявлення про згоду, так як є те загальне, що утворює її основу - Конвенціональність).

Список використаної літератури

1. Зарицька І. П. Теоретична модель конвенціональної комунікативної стратегії реалізації функцій державного управління. Наукові розвідки з державного та муніципального управління. 2014. Вип. 2. С. 231–241.

2. Козинець І.І. Особливості віртуального спілкування. Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки. 2016. № 2 (12). С..

3. Корабльова В. М. Віртуальна реальність як простір симулякрів у поліонтологічному світі постсучасності. Практична філософія. 2008. №1. С. 114-120.

4. Остапенко Г.І. Особливості віртуального спілкування молоді в комунікаційному середовищі мережі Інтернет // СВІТ соціальних комунікацій : наук. журн. [гол. ред. О. М. Холод]. Т. 10. Київ: КиМУ, ДонНУ, КПУ, 2013. 174 с.

5. Austin J.L. Performative-Constativ: Philosophy and ordinary language, ed. by Ch.E.Caton, Univ. of Illinois Press, 1963. Pp. 22 –54.

Городнюк Людмила Степанівна, здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ОНП Філософія, кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського, м. Одеса, Україна.

ЕВОЛЮЦІЙОВАНА ЛЮДИНА В ЕВОЛЮЦІЙОВАНІЙ РЕАЛЬНОСТІ: НОМО DIGITALIS У ЗОНІ ТУРБУЛЕНТНОСТІ, ХАОСІ І ФУТУРОШОЦІ СУЧАСНОСТІ

Світ став вразливіше і складніше, ніж були найпесимістичніші прогнози до пандемії ковіду і повномасштабного вторгнення росії в Україну. Той світ, в якому людство існувало до 2020 року, називали VUCA-світом (від акроніма англійських слів volatility – нестабільність, uncertainty – невизначеність, complexity – складність та ambiguity – неоднозначність [12]. VUCA царював, сформувавшись на тлі глобальних трансформацій 1980-1990 років і супроводжуючи цивілізаційно складний перехід людства від індустріального через постіндустріальне суспільство в цифрову еру. Численні мігранти з попередньої епохи SPOD (steady – стійкість, predictable – передбачуваність, ordinary – простота, definite – визначеність), яких в теорії поколінь називають «бумерами» (покоління 1943-1963 років народження) та генерацією X (1963-1982 р.н.) відчули дискомфорт і проблеми соціальної адаптації у VUCA.

Людина, чия природа тяжіє до зрозумілості, передбачуваності і визначеності, і, тим більше, яка ще й сформувалася за цих умов і прогнозувала,

ГОЛОДОМОР - ГЕНОЦИД - ХОЛОКОСТ : ПРОБЛЕМА ПІЗНАННЯ МОРАЛЬНИХ СКЛАДОВИХ РОЗВИТКУ XXI СТОЛІТТЯ

СЕКЦІЯ 3. ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Ворніков Віктор Іванович	53
СОЦІАЛЬНО-ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОСТІР «ДОГОВОРУ»: ОСОБИСТІСНА ТА ВІРТУАЛЬНА КОМУНІКАЦІЇ	
Городнюк Людмила Степанівна	56
ЕВОЛЮЦІЙОВАНА ЛЮДИНА В ЕВОЛЮЦІЙОВАНІЙ РЕАЛЬНОСТІ: НОМО DIGITALIS У ЗОНІ ТУРБУЛЕНТНОСТІ, ХАОСІ І ФУТУРОШОЦІ СУЧАСНОСТІ	
Добролюбська Юлія Андріївна	61
КОНЦЕПЦІЯ УЯВНОГО МУЗЕЮ В ЕПОХУ ПОСТМОДЕРНУ	
Коваленко Євген Миколайович, Вraith Галина Яківна	65
ПОНЯТТЯ «КРОС-КУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ» ТА ЇЇ СКЛАДОВІ	
Коваленко Каріна Сергіївна, Шакур Наталія Валеріївна	67
ФІЛОСОФІЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ: ЗАГРОЗИ VS МОЖЛИВОСТІ	
Крохмаль Олександр Миколайович	70
СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ВИМІР МЕНТАЛЬНОСТІ: ФІЛОСОФСЬКИЙ АСПЕКТ	
Лазько Антон Вікторович	72
ВПЛИВ ЕКОНОМІЧНОЇ СФЕРИ БУТТЯ НА РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ	
Нівня Ганна Олександрівна	73
КОРЕКТНА МОВА В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ТРЕНДІВ	
Паршина Олександра Павлівна, Атаманюк Зоя Миколаївна	76
СПАДКОЄМНІСТЬ ПОКОЛІНЬ І РОЗВИТОК СУСПІЛЬСТВА	
Реутський Василь Анатолійович	77
ЩОДО РІЗНИХ АСПЕКТІВ ДЕРЖАВНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕРШИХ ЧОТИРЬОХ ПРЕЗИДЕНТІВ УКРАЇНИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ	
Самойлова Поліна Едуардівна, Поплавська Тетяна Миколаївна	79
ФОРМУВАННЯ ГАРМОНІЙНОГО ЕКОНОМІЧНОГО МИСЛЕННЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ КРИЗИ	
Світлицька Віолета Романівна, Петінова Оксана Борисівна	82